

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om överlastavgift

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om överlastavgift ändras. Stadgandet om dem som är ansvariga för överlastavgifterna skall göras tydligare. Till lagen fogas ett stadgande om inrikesministeriets rätt att meddela föreskrifter och anvisningar om utförande av

de uppgifter som hör till polisen. Dessutom föreslås även begreppsmässiga och språkliga moderniseringar och preciseringar i lagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge

Påförande av avgift

För transport av överlast med sådant motordrivet fordon eller sådant fordons släpvagn som är avsett för godsbefordran påförs enligt lagen om överlastavgift (51/82) en överlastavgift som tillfaller staten. Överlastavgift påförs för sådan överlast som en trafikövervakare konstaterar omedelbart under pågående transport. Lagen tillämpas enligt 1 § 2 mom. på transport med traktor och traktorsläpvagn endast då trafiktillstånd enligt stadgandena om yrkesmässig motorfordons trafik krävs för transporten.

Enligt 2 § 1 mom. lagen om överlastavgift påförs överlastavgiften den som vid den tidpunkt då överlasten transporterades var ägare till det för transporten använda fordonet. Har en fordonskombination överbelastats påförs överlastavgiften ägaren till dragfordonet. Är fordonet varaktigt i annans besittning, påförs överlastavgiften dock innehavaren. Den betalningsskyldige kan bestämmas på grundval av uppgift i motorfordonsregistret, om inte uppgiften visas vara oriktig.

Grunden för avgiften utgörs enligt 4 § av en överskridning av ett fordons eller en for-

donskombinations tillåtna totalvikt eller axel- eller boggitryck, till den del överskridningen är mer än fem procent av den tillåtna totalvikten eller mer än tio procent av det tillåtna axel- eller boggitrycket.

Överlastavgift påförs enligt 8 § 1 mom. av chefen för det polisdistrikt där överlasten konstaterats. Enligt 8 § 2 mom. kan i reglementet för polisdistriktet förordnas att betalningsföreläggandet i stället för av chefen för polisdistriktet kan utfärdas av någon annan befattningshavare i distriktet. Då trafikövervakaren konstaterat överlast för vilken kan påföras överlastavgift, skall han enligt 9 § omedelbart skriftligen anmäla detta till vederbörande polisdistrikt för påförande av överlastavgift. Samtidigt skall fordonets förare ges en avskrift av anmälningen.

Har i ett fordon som är registrerat utomlands konstaterats överlast för vilken överlastavgift skall påföras, får fordonet enligt 10 § 1 mom. inte föras ur landet förrän överlastavgiften betalts. Den som påför avgiften kan likväl tillåta att fordonet förs ur landet, om godtagbar säkerhet ställts för betalningen av överlastavgiften.

En betalningsskyldig som vistas i Finland och vars uppehållsort är känd skall enligt 12 § innan betalningsföreläggandet utfärdas

skriftligen beredas tillfälle att avge förklaring inom viss tid som inte får vara kortare än två veckor.

Ansvar för betalningen av avgiften

Delägare i öppna bolag och personligen ansvariga bolagsmän i kommanditbolag svarar enligt 14 § 1 mom. för betalningen av överlastavgift som påförts bolaget. Samma ansvar har delägare i dödsbo för överlastavgift som påförts boet.

För betalningen av överlastavgifter som påförts personer som inte är bosatta i Finland samt utländska samfund, anstalter och stiftelser svarar enligt 14 § 2 mom. dessas representanter i Finland.

Enligt 3 § förordningen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (368/61) skall fordran i första hand utsökas hos gäldenären. Av särskild orsak kan fordran eller en del av den likväl, fastän indrivningsförsök inte verkställts hos gäldenären, utsökas hos någon annan i verkställighetshandlingen nämnd person som då fordringen fastställts eller debiterats befunnits vara ansvarig för den gentemot sökanden.

Enligt 1 kap. 1 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) svarar bolagsmännen i öppna bolag och de ansvariga bolagsmännen i kommanditbolag för ett sådant bolags förpliktelser till deras fulla belopp såsom för egen skuld. Bolagsmännens ansvar för bolagets skulder följer direkt av lagen. Bolagsmännens ansvar är då till sin natur primärt, så att borgenären inte först behöver vända sig till bolaget för att sedan kunna kräva skulden av bolagsmännen. Borgenären kan kräva sina fordringar i bolaget av vilken bolagsman som helst. Av den gällande lydelsen av 14 § 1 mom. lagen om överlastavgift framgår inte hurudant ansvar som avses i stadgandet.

Enligt 21 kap. 15 § ärvdabalken (40/65) svarar en dödsbodelägare för boets skulder om han är ansvarig för skuld efter den döde. Delägaren blir ansvarig för den dödes och boets skuld om han försummar t.ex. skyldigheten att enligt 21 kap. 1 § ärvdabalken överlåta boets egendom till förvaltning av boutredningsman eller till konkurs. Det nuvarande stadgandet i 14 § 1 mom. lagen om överlastavgift utvidgar ansvaret för delägare i dödsbo i fråga om betalningen av överlastavgift även till sådana situationer, där delägaren med stöd av ärvdabalken inte är an-

svarig för vare sig den dödes eller dödsboets skulder. Delägaren kan vara t.ex. en universell testamentstagare eller en sådan arvinge som i praktiken har små möjligheter att inverka på att betalningsskyldigheten i fråga om överlastavgiften uppstår. Det är inte motiverat att utsträcka betalningsansvaret till dylika situationer. Det är inte heller motiverat att utsträcka dödsbodelägarnas ansvar till situationer där boets egendom förvaltas av en boutredningsman.

I 14 § 2 mom. lagen om överlastavgift gällande ansvaret för en representant för en utländsk betalningsskyldig i Finland nämns inte huruvida det är fråga om solidariskt ansvar eller subsidiärt ansvar. I lagen ingår inte heller något stadgande om hörande av en ansvarig representant. Om den som egentligen varit betalningsskyldig har försummat att betala överlastavgiften, har avsaknaden av dylika stadganden i praktiken lett till att avgiften uppburits av det bolag som ansetts vara den betalningsskyldiges representant, utan att något egentligt beslut om solidariskt ansvar i fråga om betalningsskyldigheten har fattats.

2. Föreslagna ändringar

Påförande av avgift

Det föreslås att 1 § 2 mom. ändras så att lagen skall tillämpas på transport med trafiktraktorer och dessas släpvagnar även då det för transporten i fråga inte krävs trafik-tillstånd enligt lagen om tillståndspliktig godstrafik på väg (342/91). Definitionen på trafiktraktor finns i 6 § förordningen om fordons konstruktion och utrustning (1256/92). Avsikten är att lagen inte längre skall tillämpas på transport med övriga traktorer. Transporter som utförs med andra traktorer än trafiktraktorer faller i praktiken även för närvarande utanför lagens tillämpningsområde. Istället utförs med trafiktraktorer transporter av samma slag som med lastbilar.

Det register som nämns i 2 § 2 mom. kallas med stöd av lagen om ett datasystem för vägtrafiken (819/89) numera för fordonsregistret. Därför skall ordet "motorfordonsregistret" i paragrafens 2 mom. ändras till "fordonsregistret".

I 4 § och 6 § 1 mom. används uttrycken "axel- och boggitryck", "totalvikt" och "vikt". I vägtrafiklagen (267/81) och förord-

ningen om användning av fordon på väg (1257/92) används för motsvarande begrepp numera uttrycken "massa på axel eller boggi", "totalmassa" och "massa". I propositionen föreslås att de uttryck som används i 4 § och 6 § 1 mom. ändras så att de motsvarar de begrepp som används i vägtrafiklagen och förordningen om användning av fordon på väg.

Det föreslås att till 8 § 2 mom. fogas ett omnämmande enligt vilket det också i reglementet för ett samarbetsområde bestående av flera polisdistrikt kan förordnas att betalningsföreläggandet i stället för av chefen för polisdistriktet kan utfärdas av någon annan tjänsteman i distriktet. Uttrycket befattningshavare i den gällande lagen överensstämmer inte med statens tjänstemannalagstiftning, varför det i detta sammanhang föreslås att termen tjänsteman skall användas.

I 10 § 3 mom. hänvisas till lagen om i Finland befintlig, vänskapligt sinnad stat tillhörig egendoms beläggande med kvarstad och ställande under förbud att säljas eller förskingras (144/21), som har upphävts den 1 februari 1989. I propositionen föreslås att momentet upphävs såsom obehövligt.

Ansvar för betalningen av avgift

I propositionen föreslås att stadgandet i 14 § 1 mom. om ansvaret för bolagsmännen i öppna bolag och kommanditbolag ändras så att det motsvarar stadgandet om ansvar i 1 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag. Avsikten är att bolagsmännens ansvar skall följa direkt av lagen och att det till sin natur skall vara primärt, så att avgiften kan tas ut hos en ansvarig bolagsman på samma sätt som hos bolaget.

I propositionen föreslås också att omnämmandet i lagens 14 § 1 mom. beträffande ansvaret för delägare i dödsbo stryks. Dödsboet skall sålunda svara för de avgifter som påförts boet såsom för närvarande, men delägarnas ansvar för avgifter som påförts boet bestäms i enlighet med 21 kap. 15 § ärvdabalken.

Utän något separat stadgande är en representant inte ansvarig för betalningen av en avgift som påförts huvudmannen eller huvudmannens andra skulder. Betalningen av överlastavgift får inte vara beroende av om ägaren till ett fordon som transporterat överlast är en finsk eller utländsk näringsidkare. Representanten för en person som är bosatt

utomlands eller ett utländskt bolag i Finland kan i allmänhet också påverka uppkomsten av överlast.

I propositionen föreslås att stadgandet i 14 § 2 mom. om ansvaret för en representant bibehålls. Det föreslås dock att momentet kompletteras så att till paragrafen fogas ett omnämmande enligt vilket chefen för polisdistriktet förordnar att representanten och den betalningsskyldige ansvarar solidariskt för betalningen av överlastavgift. I stadgandet skall också omnämnas att det i fråga om hörande av den ansvariga representanten skall iaktas vad som i 12 § stadgas om hörande av betalningsskyldig. Den föreslagna ändringen innebär också att en representant som har förordnats att solidariskt ansvara för betalningen av överlastavgift skall få söka ändring i detta beslut hos länsrätten enligt 15 §.

Bemyndigande att meddela föreskrifter och anvisningar

I lagen ingår för närvarande inget stadgande om bemyndigande enligt vilket inrikesministeriet kunde meddela föreskrifter och anvisningar om polisens verksamhet i fråga om utförandet av uppgifter som enligt lagen och förordningen om överlastavgift hör till polisen. Ett dylikt stadgande om bemyndigande är nödvändigt på grund av den reviderade normlagstiftningen, eftersom de gamla föreskrifterna och anvisningarna inte längre är i kraft och det är oklart om nya föreskrifter eller anvisningar kan meddelas i avsaknad av ett stadgande om bemyndigande. Därför föreslås att till lagens 19 § fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket inrikesministeriet kan meddela polisen närmare föreskrifter och anvisningar om utförandet av de uppgifter som i enlighet med denna lag och stadganden som utfärdats med stöd av den hör till polisen. Dessutom skall rubriken för 19 § ändras i enlighet med den föreslagna ändringen.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga verkningar i fråga om ekonomi, organisation eller personal.

4. Beredningen av propositionen

Justitiekanslersadjointen i statsrådet har den 10 mars 1994 till justitieministeriet lagt

fram ett förslag (1053/42/94) om översyn av stadgandena i lagen om överlastavgift. I sitt förslag har justitiekanslersadjointen konstaterat att i lagen om överlastavgift saknas stadganden om hur betalningsskyldigheten för finska representanter för utländska bolag fastställs och hur avgiften då debiteras samt hur representanten skall höras innan avgiften påförs. Till dessa delar motsvarar lagen om överlastavgift sålunda inte de krav på rättskydd som ställs i fråga om det förfarande som utgör grund för ansvaret.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. Beträffande förslaget om ändring av 14 § har utlåtande erhållits av trafikministeriet och inrikesminis-

teriet. Utlåtandena stödde de föreslagna ändringarna. Inrikesministeriet föreslog dessutom att vissa andra stadganden i lagen om överlastavgift skall ses över. Propositionen har utarbetats utgående från förslaget och de utlåtanden som erhållits om det.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om överlastavgift

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 januari 1982 om överlastavgift (51/82) 10 § 3 mom., *ändras* 1 § 2 mom., 2 § 2 mom., 4 §, 6 § 1 mom., 8 § 2 mom., 14 § och rubriken för 19 §, av dessa 4 § sådan den lyder ändrad genom lag av den 6 januari 1989 (1/89), samt *fogas* till 19 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på transport med annan traktor än trafiktraktor och dess släpvagn.

2 §

Betalningsskyldig

Den betalningsskyldige kan bestämmas på grundval av uppgift i fordonsregistret, om inte uppgiften visas vara oriktig.

4 §

Grunden för avgiften

Överlastavgiften fastställs på grundval av den massa varmed ett fordon eller en fordonskombinations tillåtna totalmassa överskrids med mer än fem procent eller varmed

den tillåtna massan på axel eller boggi överskrids med mer än tio procent.

I fråga om en fordonskombination bestäms avgiften antingen för överskridningen av kombinationens tillåtna totalmassa eller för summan av överskridningarna av totalmassorna för de fordon som ingår i kombinationen, beroende på vilkendera som är större.

Är den sammanlagda överskridningen av massan på axel eller boggi, till den del den enligt 1 mom. bör beaktas, större än den del av överskridningen av totalmassan som bör beaktas, fastställs överlastavgiften på grundval av den sammanlagda överskridningen.

Då det är fråga om på särskilt tillstånd grundad transport, som utförs med större massor än vad som allmänt är tillåtet på väg, fastställs överlastavgiften för hela den del av överskridningen av massan på axel eller boggi eller av totalmassan, med vilken massan överskrider vad som anges i tillståndet.

6 §

Konstaterande av överlast

Överlast konstateras genom vägning av massan på axel och boggi eller totalmassan.

Överlast kan konstateras även genom uträkning av lastens massa på grundval av volymen, enligt fraktsedlarna eller på annat tillförlitligt sätt.

8 §

Påförande av avgift

I reglementet för ett polisdistrikt eller ett samarbetsområde bestående av flera polisdistrikt kan förordnas att betalningsföreläggandet i stället för av chefen för polisdistriktet kan utfärdas av någon annan tjänsteman i distriktet.

14 §

Ansvaret för delägare i samfund och företrädare för utlänning

Varje bolagsman i öppet bolag och ansvarig bolagsman i kommanditbolag svarar såsom för egen skuld för betalningen av överlastavgift som påförts bolaget.

För betalningen av överlastavgift som påförts en person som inte är bosatt i Finland samt utländska samfund, anstalter och stiftelser svarar dessas representanter i Finland. Chefen för polisdistriktet förordnar med stöd av detta momentet att den som svarar för överlastavgiften solidariskt ansvarar för betalningen av överlastavgiften tillsammans med den betalningsskyldige. I fråga om hörande av den ansvarige innan avgift påförs iaktas vad som stadgas i 12 §.

19 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Inrikesministeriet kan meddela polisen närmare föreskrifter och anvisningar om utförandet av de uppgifter som hör till polisen enligt denna lag och stadganden som utfärdats med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas på överlastavgifter som påförs för överlast som konstateras efter att lagen har trätt i kraft.

Helsingfors den 1 december 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Sauli Niinistö*

Lag

om ändring av lagen om överlastavgift

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 14 januari 1982 om överlastavgift (51/82) 10 § 3 mom.,
ändras 1 § 2 mom., 2 § 2 mom., 4 §, 6 § 1 mom., 8 § 2 mom., 14 § och rubriken för 19 §, av dessa 4 § sådan den lyder ändrad genom lag av den 6 januari 1989 (1/89), samt
fogas till 19 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

 Denna lag tillämpas på transport med traktor och traktorsläpvagn endast då trafiktillstånd enligt stadgandena om yrkesmässig motorfordonstrafik krävs för transporten.

 Denna lag *tillämpas inte* på transport med annan traktor än trafiktraktor och dess släpvagn.

2 §

Betalningsskyldig

 Den betalningsskyldige kan bestämmas på grundval av uppgift i motorfordonsregistret, om inte uppgiften visas vara oriktig.

 Den betalningsskyldige kan bestämmas på grundval av uppgift i *fordonsregistret*, om inte uppgiften visas vara oriktig.

4 §

Grunden för avgiften

Överlastavgiften fastställs på grundval av den vikt varmed ett fordon eller en fordonskombinations tillåtna totalvikt överskrids med mer än 5 procent eller varmed det tillåtna axel- eller boggitrycket överskrids med mer än 10 procent.

I fråga om en fordonskombination bestäms avgiften antingen för överskridningen av kombinationens tillåtna totalvikt eller för summan av överskridningen av totalvikten för de fordon som ingår i kombinationen, beroende på vilkendera som är större.

Är den sammanlagda överskridningen av

4 §

Grunden för avgiften

Överlastavgiften fastställs på grundval av den *massa* varmed ett fordon eller en fordonskombinations tillåtna *totalmassa* överskrids med mer än *fem* procent eller varmed den tillåtna *massan på axel eller boggi* överskrids med mer än *tio* procent.

I fråga om en fordonskombination bestäms avgiften antingen för överskridningen av kombinationens tillåtna *totalmassa* eller för summan av överskridningarna av *totalmassa* för de fordon som ingår i kombinationen, beroende på vilkendera som är större.

Är den sammanlagda överskridningen av

Gällande lydelse

axel- eller boggitrycken, till den del den enligt 1 mom. bör beaktas, större än den del av överskridningen av totalvikten som bör beaktas, fastställs överlastavgiften på grundval av den sammanlagda överskridningen.

Då fråga är om på särskilda tillstånd grundad transport, som utförs med större tryck eller vikt än vad som allmänt är tillåtet på väg, fastställs överlastavgiften för hela den del av överskridningen av axel- eller boggitrycket eller av totalvikten, med vilken trycket eller vikten överskrider vad som anges i tillståndet.

6 §

Konstaterande av överlast

Överlast konstateras genom vägning av axel- och boggitrycken eller totalvikten. Överlast kan konstateras även genom uträkning av lastens vikt på grundval av volymen, enligt fraktsedlarna eller på annat tillförlitligt sätt.

Föreslagen lydelse

massan på axel eller boggi, till den del den enligt 1 mom. bör beaktas, större än den del av överskridningen av *totalmassan* som bör beaktas, fastställs överlastavgiften på grundval av den sammanlagda överskridningen.

Då det är fråga om på särskilt tillstånd grundad transport, som utförs med större *massor* än vad som allmänt är tillåtet på väg, fastställs överlastavgiften för hela den del av överskridningen av *massan på axel eller boggi* eller av *totalmassan*, med vilken *massan* överskrider vad som anges i tillståndet.

6 §

Konstaterande av överlast

Överlast konstateras genom vägning av *massan på axel och boggi eller totalmassan*. Överlast kan konstateras även genom uträkning av lastens massa på grundval av volymen, enligt fraktsedlarna eller på annat tillförlitligt sätt.

8 §

Påförande av avgift

I reglemente för polisdistrikt kan förordnas att betalningsföreläggande i stället för av chefen för polisdistriktet kan utfärdas av annan befattningshavare i distriktet.

I reglementet för ett polisdistrikt *eller ett samarbetsområde bestående av flera polisdistrikt* kan förordnas att betalningsföreläggandet i stället för av chefen för polisdistriktet kan utfärdas av någon annan *tjänsteman* i distriktet.

10 §

Förbud mot att föra utländskt fordon ur landet

I fråga om ovan i denna paragraf avsedda utgärder angående fordon som ägs av främmande stat gäller vad som är stadgat i lagen om i Finland befintlig, vänskapligt sinnad stat tillhörig egendoms beläggande med kvarstad och ställande under förbud att säljas eller förskingras (144/21).

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Ansvaret för delägare i samfund och företrädare för utlänning

Delägare i öppet bolag och personligen ansvarig bolagsman i kommanditbolag svarar för betalningen av överlastavgift som påförts bolaget. *Samma ansvar har delägare i dödsbo för överlastavgift som påförts boet.*

För betalningen av överlastavgift som påförts person som inte är bosatt i Finland samt utländska samfund, anstalter och stiftelser svarar dessas representanter i Finland.

19 §

Bemyndigande att utfärda förordning

14 §

Ansvaret för delägare i samfund och företrädare för utlänning

Varje bolagsman i öppet bolag och ansvarig bolagsman i kommanditbolag svarar *såsom för egen skuld* för betalningen av överlastavgift som påförts bolaget.

För betalningen av överlastavgift som påförts en person som inte är bosatt i Finland samt utländska samfund, anstalter och stiftelser svarar dessas representanter i Finland. *Chefen för polisdistriktet förordnar med stöd av detta momentet att den som svarar för överlastavgiften solidariskt ansvarar för betalningen av överlastavgiften tillsammans med den betalningsskyldige. I fråga om hörande av den ansvarige innan avgift påförs iakttas vad som stadgas i 12 §.*

19 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Inrikesministeriet kan meddela polisen närmare föreskrifter och anvisningar om utförandet av de uppgifter som hör till polisen enligt denna lag och stadganden som utfärdats med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 199 . Lagen tillämpas på överlastavgifter som påförs för överlast som konstateras efter att lagen har trätt i kraft.

Förordning

om ändring av förordningen om överlastavgift

Given i Helsingfors den _____ 199

På föredragning av justitieministern
ändras 1 och 2 §§ samt 3 § 1 punkten förordningen den 26 mars 1982 om överlastavgift
(240/82) som följer:

1 §

Verkställandet av betalningsföreläggandena
enligt 8 och 14 §§ lagen om överlastavgift
avsedda handhas av justitieministeriet.

2 §

I fråga om delgivning av i 8 § 3 mom.
lagen om överlastavgift avsett beslut, betal-
ningsföreläggande samt i 12 § avsedd begä-

ran om förklaring skall lagen om delgivning
i förvaltningsärenden (232/66) iakttas.

3 §

I betalningsföreläggande skall anges:

1) den som svarar för betalningen av av-
giften,

Denna förordning träder i kraft den
19 .
